

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1835. 29. August.

35ta lappa.

Taunas sinnas.

No Rihges. Peh; tahs sawadas fluddinaschanas, fo Widsemmes waldi-schanas teefa arri scho gaddu islaide, pehrn pa wissu Widsemmi un Sahmu semmi irr isdwees, 655 wilkus nonahweht, no kurreem 297 bija wezzi un 358 jauni; tas irr: 119 gabbalus wairak, ne kà aispehrn. Sahmu semmê tik nokah-we 2, bet Pehrnavas aprinkti arri schoreis wairak ne kà zittôs aprinkôs; prohti: 145.

No Londones. Ecksch tahs leelas Aust-Indijes semmes Ahsiâ dauds waldstis Calenderem peederr, kas tahs woi zaur gubernatoreem, woi zaur pascheem to sweschu semju kehneem leef waldih. Daschi no scheem tantu kehneem brihnum' baggati. Weens no winneem, fo sauz Auhd-semmes kehniau, Calenderu kehniam taggad lohti baggatâs dahwanas irr atsuhtijis, kas, kà jau Londonê isrehkinaja, gan lihds 480,000 sudraba rubkus effoht wehrte: Gultu un galdu no tihra selta, diwus krehstus no tihras sudrabas; un wiss ict skunstigi un smukki taifhts. Suhtija arri 2 elepantus, 2 Urahberu-semmes sirgus un 2 weherschus no sawadas masas sortes. Lohpu waddoni irr apgehrtri dahrgâs farkanâs un selta drehbês, arri elepantu dekki irr ar seltu un sudrabu israkstiti.

No Aust-Indijes. Kristigs mahzitajs tur kahdu reisi waizaja paganu preesteri, zif wezs tas effoht? — "Astondefmit gaddus," schis atbildeja. — Mahz. "Nu, woi tad gan arri dauds effeet grehkojuschi?" — Preesteris: "Sinams, ka laikam bes grehkeem ne esmu." — Mahz. "Bet kas tad ar juns buhs, kad juhs jau tik wezzi un nahwei tik tuhwo effeet, un kad juhsu grehki juns ne tiks peedohti?" — "Manna zerriba irr ta Ganges-uppe!" — tà atbildeja nabbaga wihrs. — Schi irr ta uppe, kas wissu Aust-Indijes semmi diwâs dallâs nodalla, kurreu weenu sauz: Aust-Indiji schinni puffê Ganges, un ohteru: Aust-Indiji winn' puff' Ganges, un no schahs paschas uppes pagani tizz, ka winnas uhdenim tas spehks effoht, no grehkeem schkihstih. — Kad nu mahzitajs ar skaidreem wahrdeem winnam parahdija, zif neeziga un tufschja schi winnu tizziba un zerriba effoht, tad nabbaga preesteris palikke noskummis un sazzija behdigi: "Ja tas Ganges mannus grehkus ne warr atneimt, tad teescham zittu ne sinnu, kas to warrehs darriht!" — Bet gohds Deewam! meh's kristigi laudis sinnam zittu; tas irr tas Kungs Jesus Kristus; un no schi stahstija mahzitajs wezzam paganam, un meh's zerrejam, ka arri schis wehl mahzisees, ka ne Ganges-uppes

uhdens to spehjoht schlichsticht, bet muhsu mihta Kunga Kristus affinis ween, un ka winsch us preekschu arri lihds ar mums fazzih: "Manna zerriba stahw us Kristu!"

D. St—m.

• Semmes trihzeschana.

"Winsch ueluhko to semmi, tad ta drebbe; winsch aiskarr tohs kalnus, tad tee kuhp." Dahw. ds. 104, 32.

No wisseem notiffumeem wirs semmes tee wiss'breesmigi irr semmes trihzeschanas, fur semme sakustahs un schaubahs, tà ka nammi un ehkas sagruhst; brihscham semme arr dabbu plihsumus un aprih, kas winnas wirsü irr, woi no teem plihfumeem ugguns ischajahs woi uhdens nahk preekschâ, fur tas pawisfam pirnak ne bija. Tad sinnams gan, ka leels pohsts tur rahdahs, fur semme fatrihjahs; wissâs mallâs tà nu gan ne noteef, muhsü mallâs woi pawissam no tahda pohsta, paldees Deewam! neko ne reds un ne dsird; bet siltakâs semmês un tahdâs mallâs, fur ugguns-wehmeju kalni irr, wairak tahda trihzeschana tohp mannita, kurrâ, tà faktoht, gais un semme, ugguns un uhdens sawâ starpâ karrojahs. Tad preeksch tahs trihzeschanas jau trohksni sadird semmes eekschâ; juhvas uhdens stipri wilnojahs woi fazekahs; uhdens is semmes islezg goisâ; semme patti fahk lihgotres woi arr tà kâ us augschu dohdahs, un schi trihzeschana reisu reisehm noteef. Lai nu gan pee mums tahds pohsts naw redsams, tad tak labbi buhs, ko sannaht no tahdeem notiffumeem, ko Deews pehz sawas augstas, mums zilwekem nefaprohtamas gudribas walda; tapehz taggad Larweeschu draugam prahts irr, no weenas leelas semmes-trihzeschanas stahsticht, kas 1755tâ gaddâ paschâ Lisbohnes pilssehra, Portugihseru semmê, brihnum leelu pohstu padarrija, un leelâ, leelâ tahtumâ wiss'apfahrt tikke mannita.

Eas semmes-strehkis, fur ta leela Lisbohnes pilssehra pee Zejo-uppes mallas irr, jau daschu reis no semmes-trihzeschanahm tikke aisenms; 1531mâ gaddâ tur tahda bija, no kurras pilssehra leelu skahdi dabbuja; un pehz tahs, ko taggad gribbam apstahsticht, wehl trihs reises, prohti 1761mâ, 1765tâ un 1772trâ gaddâ, tur semmes trihzeschanas gaddijahs, bet tahs tik breefmigi skahdigas ne bija, kâ ta no 1755ta gadda. Jau no 1750ta gadda eefahkuma ap Lisbohni nomannija, ka masak leetus bija lijis, ne kâ wezzaki eedschwotaji jebkad atminnejahs; bet pawassarâ 1755tâ gaddâ wairak lihje, wassara bija wehsa, kâ retti tannî widdû un ap Mikkeleem zauras 40 deenas it skaidrs un labs laiks bija. Pirmâ Nowember mehnescha deenâ, ap pullsten puszek desmits, semme peepeschi trihzejahs un tik stipri, ka reisê wissas basnijas un klosteri pilssehra, patti kehina pils un wissi leeli nammi sagrue. No eedschwotaju nammeem un ehkahn arri zettorta dalka sakritte; un kad mas ween farehkinaja, tad 30 tuhstoschi zilweki ar reisi sawu gallu dabbuja. Breesmiga uskattischana bija us teem lihkeem, kas wiss'apfahrt gulleja, un gauschas waimanas dsirdeja no teem, kas appaksch sagruuschahm ehkahn tikke faspeesti; wissi zilweki tik tohti bij pahnemti no bailehm un apstulboti, ka paschi wiss'drohschaki ne drihsteja ne azzumirkli kawetees pee sawu draugu glahbschanas, nowektoht tohs aminus, appaksch kurreem tee bij faspeesti. Ikweens tik us to dohmaja, kâ paschu glahbtees, un

wiffabbaki zerreja istift flajumâ un eelu widdâ. Zee, kas us eelahm staigaja un tee, kas is nammeem isffrehje, tiffe aplaheti un nomaitati no fagruufchu nammu druppahm. Bet us eelahm un eefsch nammeem masak zilweki gallu dab-buja, ne kâ eefsch basnizahm. Jo ta patti deena bija swehta deena (wiffu Swehtu swehtki pee kattoleem), un wiffas basnizas bij pilnas ar laudim, kas Deewa wahrduß gribbeja dsirdeht. Bet Lisbohne tai laikâ dauds basnizas bija, wairak ne kâ wiffâ leelâ Londones pilssehtâ irr; un tee augsti basnizu tohrni lihds ar jumteem fakritte, tâ ka mas zilweku warreja isfprukt.

Pirma trihzejhana bij ahtra un ilgi ne pastahweja; bet pehz us diwi lah-gahm semme fatrihzejahs, gan us peezahm woi septinahm minutehm. Diwi stund-as wehlaki pilssehtâ us trim weetahm ugguns tiffe wakkâ un schi jauna nelaimne ne lahwe wairs tahs mantas israkt, kas appatsch druppahm gulleja. Lihds tam wehjsch ne bij bijis nekahds; bet nu ahtrumâ wehtra fazehlahs un ugguns breeßmigi pahrnehmahs. Trihs weffelas deenas pilssehta degge un gan drihs wiffa par pelneem palikke. Bet neween ugguns ffahdeja, arr uhdens breeßmas bija redsamas. Lisbohne pee Zejo-uppes mallas usbuhweta tur, fur schi leela uppe juhrâ dohdahs. Zê nu juhras- un uppes-uhdens azzumirkli lihds 40 pehdahm fazehlahs, un ja tas tikpat ahtri ne buhtu atkal laidees, tad uhdens wiffu pils-sehtu buhtu pahrnehmis. Jauns dambis pee juhrmallas, ne wiffai mass buhdams, ar pahru fimts zilweku, kas wirfû stahweja, noßihke nemeßrojama dsikkumâ, un no teem noßihkufcheem wairs neweens ne nahje us augfchu. Kad juhras-uhdens mallai dawehlahs kâ kahds kalus, tad no fkrasta tahs flintes, kas paschâ juhrâ, dabbuja redseht stahwoht bes uhdens.

Zee nabbagi pilssehtneeki, kas dsihwibu bij glahbuschees, daschadâs un leelâs behdâs bija. Wiffur bij juffchana leela, un laufchu truhke, kas mironus apraktu, tâ ka bailes bija, ka, lihkeem puhstoht, seßrgas zeltchs. Bet schahs bailes atnehme tas ugguns, furrâ pilssehta degge un kas leelaku daku to lihku tehreja. Wairak bija ja bißstahs no badda; jo maises truhke un trijâs pirmâs deenâs maises gabbalinsch ar seltu bija usfwer. Par laimi zittas magasihnes, fur labbiba bija, no ugguns ne tiffe aismetas: tad pehz gan maises truhkumam warreja palihdseht, jebfchu knappi gan bija. Bet nu bailes no laupitajeem un flepkawahm teem usgahje, kas zittas no sawahm mantahm bij glahbuschi; arr jau fahke notikt kahdas aplaupifchanas, kamehr zittus laupitajus fanehme un no-fohdija. Ilgi wehl pilssehtneekeem bija ja darbojahs, kamehr atkal drufzin us-fohpehs.

Tai pirmâ deenâ ap puffsdeenu wehl semme trefchâ lahgâ trihzejahs, tâ ka nammu muhri, kas wehl stahweja, no augfchas lihds dibbenim pehdas plattumâ plihse, bet tuhliht atkal tif zeefchi fassrehje, ka ne kahdu sihni wairs ne redseja. No 1mas lihds 8tai November deenai pawiffam 22 reises ffaitija, fur semme fatrihzejahs. Schi tahda semmes trihzejhana arr juhras dsikkumâ notikke, tâ ka juhras uhdens ploßfijahs un fuggi schurp turp tiffe mehtati, no enfureem no-rauti un us seklumeem un flintehm dsihiti.

R i h t a d s e e f m a .

Rà jaukti mohdina
 Zahs rihta blahsmas spohschums!
 Jau ehna behg no scheienes.
 Rà skaišta paskaule!
 Kahds neisaffams spohschums!
 Rà pilna firds no lihgfimibas!

Dauds wairaf effi Tu,
 Uk Debbes-Zehws, man dewis,
 Rà, wakkar luhgdams, zerreju.
 Dauds labbafi, ne kà
 Pats prohtu luhgt preefsch femis,
 Saproht' Tu mannu luhgfschanu.

Tu meegu fubtiij,
 Lai jauni spehki rohnahs
 Us gruhtas deenas darbineem.
 Nu Tawa bals man fauz;
 Jkweens no meega mohstahs
 Un aistahj sawu gultinu.

Taws gars man appaifmo,
 Rà faulite to rihtu,
 Un mahja Tawus zekus, Deems!
 Dohd' sawu spehku man;
 Un ja es nabbags krihtu,
 Tad, luhdsams, Zehws! apscheloojees!

G. R. P. Rhode.

12tas mihklas usminaa: Tumschums.

13ta mihkla.

Re weens no jums man wahra,
 Un ne mehds manni kohst;
 Yet istabà un ahrà
 Dauds laudim tibk, man ohst.

Starp dascheem zeltohs gauda,
 Ja man ne dabbutu;
 Jo dasch labprah man bauda,
 Kaut manni ne ehstu.

B.

Siina, jil naudas 26. August-mehn. deenà 1835 eeksch Rihges maksaja par daschahm prezzehm.

Par	Maksaja:	Subr. nauda. Rb. R.	Par	Maksaja:	Subr. nauda. Rb. R.
1	puhru rudsu, 116 mahrziaus smaggu	1 40	1	pohdu (20 mahrzineem) wafku	5 —
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 20	—	tabaka	1 —
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	1 80	—	fweesta	2 20
—	ausu	— 80	—	dselses	— 65
—	firnu	1 40	—	linnu, krohna	2 80
—	rupju rudsu = miltu	1 50	—	— brakka	2 60
—	bihdeletu rudsu = miltu	2 —	—	kannepu	— 80
—	bihdeletu kweeschu = miltu	2 20	—	schikhtu appinu	2 50
—	meeschu = putrainu	1 90	—	neshikhtu jeb prezzes appinu	2 —
—	eefala	1 15	—	muzzu silku, eglu muzzà	5 75
—	linnu = sehklas	2 50	—	— lasdu muzzà	6 —
—	kannepu = sehklas	1 50	—	smalkas fahls	3 90
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	3 —	—	rupjas baltas fahls	4 15
barrotu	wehfschu galku, pa pohdu	1 —	—	wahiti brandwihna, puffedegga	8 —
				— diwdegga	10 —

Weenu fudraba rubli warreja dabbut par 358½ kapeikeem warra naudas.

Wrihw drikkelt. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas puffed:
 Dr. R. L. Grave.